

POLITICA ȘI STRATEGIA ROMÂNIEI
ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII ȘI SĂNĂTĂȚII ÎN MUNCĂ
PENTRU PERIOADA 2004-2007

Având la bază documentele Uniunii Europene în domeniu, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și Ministerul Sănătății stabilesc pentru politica securității și sănătății în muncă următoarele obiective:

- 1. Preluarea acquis-ului comunitar în domeniu, până în anul 2006;*
- 2. Dezvoltarea și consolidarea instituțiilor cu rol în implementarea prevederilor legislației privind securitatea și sănătatea în muncă;*
- 3. Dezvoltarea activității de prevenire a accidentelor de muncă și bolilor profesionale prin formarea unei culturi de prevenire a riscurilor profesionale și combinarea eficientă a elementelor teoretice cu cele practice;*
- 4. Dezvoltarea și lărgirea structurilor de dialog social în vederea implicării într-o mai mare măsură a partenerilor sociali atât la nivelul decizional cât și la cel de implementare.*

1. Preluarea acquis-ului comunitar în domeniu,
până în anul 2006

Acțiunea de armonizare a legislației naționale cu prevederile directivelor europene și ale convențiilor și recomandărilor Organizației Internaționale a Muncii, începută odată cu apariția Legii protecției muncii nr. 90/1996 și a celorlalte acte normative, constituie un proces continuu care trebuie adaptat la condițiile specifice țării noastre.

Pornind de la structura piramidală a legislației în domeniul securității și sănătății în muncă, distingem etapele necesare - realizate sau nu până în prezent - în cadrul procesului de armonizare legislativă. Prima etapă a fost realizată prin instituirea de către Constituție a dreptului cetățenilor la muncă aleasă în mod liber, la protecția sănătății și la securitatea în muncă. Acest principiu fundamental pentru domeniul securității și sănătății în muncă este enunțat la art. 41 din **Constituția României revizuită**, conform căruia:

« (1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.

(2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege. »

Descentralizarea economică a impus principiul autonomiei financiare și de execuție la nivelul agenților economici, implicit în domeniul securității și sănătății în muncă. Ca o consecință a transpunerii prevederilor europene în legislația națională, modificarea relațiilor de muncă conduce spre o altă distribuție și un alt conținut al responsabilităților pentru diverșii parteneri din cadrul societății.

Al doilea nivel în cadrul armonizării legislative din domeniul securității și sănătății în muncă este reprezentat de noul **Cod al Muncii** intrat în vigoare la 1 martie 2003, aprobat prin Legea nr. 53/24.01.2003 și modificat prin Legea nr. 480/12.11.2003 pentru modificarea lit. e) art. 50 din Legea nr. 53/2003 – Codul Muncii.

În titlul V – Sănătatea și securitatea în muncă, pentru acest domeniu, noul act normativ stabilește responsabilitatea unică, nedisociabilă și netransferabilă a angajatorului pentru asigurarea măsurilor privind securitatea și sănătatea angajaților la locul de muncă.

În acest sens, s-au avut în vedere următoarele:

- asigurarea securității și sănătății angajaților în toate aspectele legate de muncă;
- stabilirea măsurilor de protecție a muncii pe baza principiilor generale de prevenire a accidentelor de muncă și bolilor profesionale;
- consultarea angajaților sau a reprezentanților lor în probleme referitoare la elaborarea și aplicarea deciziilor în domeniu. În acest scop se prevede obligația angajatorului de a înființa un Comitet de securitate și sănătate în muncă, deja reglementat în legislația națională prin Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr.187/1998 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comitetului de Securitate și Sănătate în Muncă;
- asigurarea pentru risc de accidente de muncă și boli profesionale;
- prevederi speciale pentru protecția femeilor și tinerilor, de natură să permită acestora desfășurarea activităților în concordanță cu particularitățile anatomo-biologice;
- măsuri de protecție specifice, aplicabile anumitor categorii de personal;
- asigurarea fiecărui angajat la serviciile de medicină a muncii.

În scopul creării cadrului legislativ necesar, în anul 2002 a fost aprobată și promulgată **Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale**, care a fost modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.107/24.10.2003.

Este recunoscut faptul că riscurile în muncă sunt parte integrantă din viața profesională, ca o componentă nelipsită a procesului de muncă.

Odată cu evoluția tehnologică, riscurile pot să-și schimbe natura, devenind poate mai abstracte dar, în mod cert, este imposibil ca ele să dispară. Iată de ce gestiunea

riscurilor, prin dimensiunea lor economică, se impune ca un element de bază al oricărei societăți care plasează individul și integritatea lui în centrul preocupărilor sale.

Prin Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale se instituie un sistem de asigurare specializat, formă a protecției sociale, existent în toate țările membre ale Uniunii Europene.

Reforma în domeniul asigurărilor sociale ar fi fost categoric incompletă prin lipsa unui asemenea sistem. De vreme ce s-au structurat sisteme specializate de asigurări sociale, acoperind riscuri specifice, cu forme de manifestare diferite (sănătate publică, pensii, șomaj) era firesc să se finalizeze procesul început, prin crearea celei de-a patra componente a sistemului de asigurări sociale, asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale.

Pentru ca sistemul creat să fie unul eficient, principiul care a stat la baza conceperii lui a fost asocierea unei componente active, respectiv prevenirea accidentelor de muncă și bolilor profesionale, cu componentele pasive, respectiv reabilitarea și compensarea.

Fondurile necesare pentru asigurarea prestațiilor și serviciilor se constituie din contribuții suportate în exclusivitate de angajatori, în calitate lor de responsabili pentru măsurile privind securitatea și sănătatea în muncă și de beneficiari ai muncii depuse.

Legea instituie un sistem de asigurare obligatorie pentru toți salariații angajați cu contract individual de muncă și unul opțional pentru liber profesioniști, agricultori, etc.

De asemenea, au fost luate în considerare modalități de stimulare economică a angajatorilor de a investi în securitatea și sănătatea în muncă, cum ar fi: contractele de prevenire, scutirea de impozit pe profitul reinvestit în prevenire, diferențierea contribuțiilor plătite de angajatori, în funcție de riscurile profesionale și performanțele realizate de aceștia în asigurarea nivelului de securitate în muncă.

Normele metodologice de aplicare a Legii privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale cuprind principiile și regulile de diferențiere a contribuțiilor pe criteriul riscului profesional, fluxul informațional al sistemului, reguli și mărimi concrete de aplicare ale principiilor prevăzute în lege.

Elaborarea și promovarea acestor norme prin hotărâre a Guvernului se va finaliza la sfârșitul anului 2004.

Ulterior elaborării Legii nr. 346/2002, analiza cu privire la implementarea sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale a condus la concluzia că structura organizatorică cea mai eficientă și cu cele mai reduse costuri administrative se poate realiza prin preluarea activității în cadrul Casei Naționale de pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale, respectiv casele teritoriale de pensii. În acest mod utilizarea în comun a spațiilor existente, a bazelor de date, precum și a compartimentelor de specialitate asigură eficiență maximă cu costuri minime.

Aceasta a impus necesitatea modificării legii prin Ordonanța de urgență nr.107/24.10.2003.

Pe lângă această nouă propunere de organizare structurală, textul ordonanței are în vedere și prorogarea termenului de intrare în vigoare a prevederilor referitoare la asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale până la data de 1 ianuarie

2005, perioadă necesară organizării cadrului instituțional și pregătirii legislației secundare.

Potrivit dispozițiilor Ordonanței de urgență nr.107/2003, se va continua constituirea fondului inițial pe parcursul anului 2004, urmând ca celelalte reglementări privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale să devină operaționale începând cu data de 1 ianuarie 2005.

Datorită preluării acquis-ului comunitar și modificării continue a legislației naționale cu implicații în domeniu, apare necesitatea revizuirii **Legii nr. 90/1996** a protecției muncii **republicată**, legea-cadru care gestionează domeniul securității și sănătății în muncă, aceasta trebuind să transpună integral Directiva – cadru 89/391/CEE privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă.

În scopul aplicării **Legii nr. 90/1996 republicată**, s-au elaborat și aprobat prin ordin al ministrului muncii 8 norme metodologice care au suferit, în decursul timpului, modificările necesare ca urmare a evoluției legislației naționale.

1. Normele metodologice privind autorizarea funcționării persoanelor juridice din punct de vedere al protecției muncii stabileau obligațiile angajatorului și operațiile necesare legate de emiterea autorizației. În vederea asigurării cadrului legislativ adecvat care să răspundă atât cerințelor unei economii de piață, necesității de armonizarea a acestuia cu reglementările Uniunii Europene cât și îmbunătățirii mediului de afaceri, a fost luată inițiativa ca angajatorii, odată cu înființarea sau preschimbarea certificatului de înregistrare, să obțină și avizele sau autorizațiile din partea autorităților competente, reducându-se astfel durata de obținere a certificatului.

Această inițiativă s-a materializat prin Legea nr. 370/2002 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 76/2001 privind simplificarea unor formalități administrative pentru înregistrarea și autorizarea funcționării comercianților, prin Hotărârea Guvernului nr. 573/2002 privind aprobarea procedurilor de autorizare a funcționării comercianților și prin Ordinul ministrului muncii și solidarității sociale nr.657/2001 pentru aprobarea Normelor metodologice privind autorizarea funcționării persoanelor juridice și fizice, din punct de vedere al protecției muncii (altele decât cele prevăzute prin Legea nr. 370/2002). Toate aceste acte normative au dus în final la abrogarea și înlocuirea vechilor Norme metodologice privind autorizarea funcționării persoanelor juridice din punct de vedere al protecției muncii, în scopul obținerii într-un timp cât mai scurt a autorizației de funcționare din punct de vedere al protecției muncii și, implicit, a certificatului de înregistrare a persoanei juridice. Evaluarea la fața locului în acest scop se realizează numai pentru 102 activități din economia națională considerate cu riscuri mari de accidentare. Pentru restul activităților este suficientă declarația pe proprie răspundere a solicitantului.

Principiile din Legea nr. 90/1996 privind certificarea calității din punct de vedere al securității echipamentelor tehnice și a echipamentelor individuale de protecție, au fost dezvoltate în normele metodologice care au pus bazele sistemelor de certificare din punct de vedere al securității muncii.

2. Normele metodologice privind certificarea calității de protecție a prototipurilor sortimentelor de echipament individual de protecție și de lucru și avizarea introducerii lor în fabricație, care a avut la bază prevederile directivei 89/686/CEE, sunt în curs de revizuire în cadrul unui Proiect de Hotărâre a Guvernului care se află în circuit de avizare.

3. Normele metodologice privind certificarea calității, din punct de vedere al securității muncii, a echipamentelor tehnice care au avut la bază prevederile directivelor 98/37/CE și 94/9/CEE sunt, de asemenea, în curs de revizuire, fiind propuse două proiecte de Hotărâri de Guvern, corespunzător celor două directive transpuse.

Cele trei directive menționate mai sus se referă la cerințele esențiale de securitate și sănătate pe care trebuie să le îndeplinească echipamentele individuale de protecție, mașinile, cât și echipamentele și sistemele protectoare destinate a fi utilizate în atmosfere potențial explozive. Introducerea pe piață a acestora este condiționată de obținerea obiectivelor referitoare la menținerea stării de sănătate și asigurarea securității utilizatorilor, fără a compromite nici sănătatea nici securitatea altor persoane, animale domestice sau bunuri.

Transpunerea acestor directive răspunde la două cerințe: pe de o parte prevederilor Legii nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, cu modificările și completările ulterioare, prin care autoritățile competente sunt obligate să elaboreze reglementări tehnice corespunzătoare referitoare la libera circulație a bunurilor pentru domeniul reglementat și, pe de altă parte, ca o condiție în vederea încheierii Acordului European privind Evaluarea Conformității (PECA).

Până la încheierea acestui acord, reglementarea va menține diferența față de directiva de bază în ceea ce privește marcajul ”CS”, dar va introduce principiul liberei circulații a mărfurilor fabricate în UE prevăzute cu marcajul de conformitate ”CE” și însoțite de declarația de conformitate ”EC”.

4. Deoarece Legea Protecției Muncii nr. 90/1996 republicată va fi revizuită în sensul integrării ei în ansamblul noii legislații române armonizate cu aquis-ul comunitar, **Normele privind avizarea documentațiilor cu caracter tehnic de informare și de instruire în domeniul protecției muncii** vor trebui la rândul lor supuse aceluiași proces. Acesta va urmări, în principal, stabilirea tipurilor de documentații cu caracter tehnic de informare și de instruire în domeniul protecției muncii, care se supun avizării, a cerințelor care stau la baza verificării acestora, precum și a procedurii de avizare.

5. Referitor la **Normele metodologice privind clasificarea minelor din punct de vedere al emanațiilor de gaze**, facem mențiunea că acestea sunt în vigoare în forma lor inițială dar trebuie revizuite în ceea ce privește stabilirea debitului absolut și a celui relativ de gaze și detalierea modului de efectuare a calculului acestor debite, în vederea obținerii unor date cât mai precise.

6. Normele metodologice privind comunicarea, cercetarea, înregistrarea, raportarea, evidența accidentelor de muncă și declararea, confirmarea, înregistrarea, raportarea, evidența bolilor profesionale, precum și a celorlalți indicatori care definesc morbiditatea se vor revizui prin prisma noilor reglementări instituite de Ordonanța de urgență a Guvernului nr.107/2003 pentru modificarea și completarea Legii nr 346/2002 privind asigurarea la accidente de muncă și boli profesionale, până în anul 2006.

7. În aplicarea prevederilor articolului 48, pct. 1, lit. g) din Legea 90/1996 republicată s-au stabilit **Normele metodologice privind finanțarea cheltuielilor pentru realizarea măsurilor de protecție a muncii.**

Acestea stabilesc că măsurile de protecție a muncii de interes național se propun de către Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei prin Programe Naționale aprobate de Guvern și finanțate de la bugetul de stat, prin fonduri prevăzute, conform legii, inclusiv din fondurile de asigurări sociale.

De asemenea, aceste Norme metodologice prevăd ca măsurile de protecție a muncii de interes local se elaborează anual de către persoanele juridice, cu consultarea sindicatelor și/sau a reprezentanților salariaților și se aprobă de către Consiliul de administrație. Cheltuielile aferente aplicării acestor măsuri se suportă integral din costurile de producție ale persoanelor juridice sau fizice sau de la bugetul de stat, respectiv din bugetele locale, pentru persoanele juridice finanțate de la buget.

Conform modificărilor ulterioare ale Legii nr. 90/1996 și ale unor acte normative cu caracter financiar, aceste norme trebuie revizuite până în anul 2006.

8. Normele metodologice privind locuri de muncă cu pericol deosebit și pericol iminent de accidentare stabilesc modul prin care angajatorul trebuie să identifice și să evidențieze locurile de muncă cu pericol deosebit și pericol iminent de accidentare și ce măsuri de prevenire se impun pentru a nu se produce evenimente nedorite.

Normele generale de protecție a muncii au fost revizuite în anul 2002 și aprobate prin Ordinul comun al ministrului muncii și solidarității sociale nr. 508/20.11.2002 și al ministrului sănătății și familiei nr. 933/25.11.2002. Acestea au fost revizuite în scopul armonizării lor cu prevederile europene în domeniu.

Noile Norme Generale de Protecție a Muncii răspund unei abordări globale, urmărind în special îmbunătățirea activității de prevenire a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale. În acest sens, s-a introdus conceptul de management al securității și sănătății în muncă, angajatorii având obligația să-l implementeze în sistemul general de management în termen de 10 ani.

În titlul II-“Organizarea protecției muncii la nivelul angajatorilor” se transpune cea mai mare parte din prevederile Directivei-cadru 89/391/CEE privind introducerea de măsuri pentru încurajarea îmbunătățirilor în domeniul sănătății și securității muncitorilor. Sunt prezentate principiile generale de prevenire care se referă, pe de o parte, la obligațiile care revin conducătorului unității de a asigura securitatea și sănătatea angajaților în toate aspectele referitoare la muncă și de a lua măsurile tehnice și

organizatorice necesare pentru asigurarea securității și sănătății angajaților, precum și adaptarea periodică a acestor măsuri la condițiile de muncă iar, pe de altă parte, la faptul că obligațiile angajaților în domeniul securității și sănătății în muncă nu vor afecta principiul responsabilității angajatorului;

O atenție deosebită s-a acordat organizării serviciilor medicale din întreprindere supravegherii medicale, depistării bolilor profesionale precum și acordării primului ajutor în caz de accidente de muncă și boli profesionale. Organizarea serviciilor medicale în unitate intră în obligația angajatorului și are ca obiect supravegherea medicală a angajaților precum și depistarea bolilor profesionale și a celor legate de profesie ca și acordarea ajutorului medical în caz de accidente sau îmbolnăviri acute în timpul activității. Lista bolilor profesionale recunoscute în România a fost extinsă de la 24, cât număra în vechile Norme generale de protecție a muncii, la 73 de afecțiuni cât numără în prezent actul normativ revizuit.

Referitor la angajați, a fost preluat principiul din Directiva cadru conform căruia aceștia nu pot fi implicați în nici o situație în costurile financiare ale măsurilor de prevenire privind sănătatea și securitatea în muncă.

Problema dotării cu echipament individual de protecție este tratată în noile Norme generale ținând seama de prevederile Directivei 89/656/CEE referitoare la prescripții minime de securitate și sănătate pentru utilizarea echipamentului individual de protecție de către muncitori la lucru. Astfel se prevede obligația angajatorilor de a efectua evaluarea riscurilor în vederea acordării echipamentului individual de protecție. Listele cuprinzând echipamentele individuale de protecție și activitățile care necesită utilizarea acestora se regăsesc în anexele noilor Norme generale și au caracter orientativ. Angajatorul are posibilitatea de a stabili el însuși echipamentul de protecție necesar prin instrucțiuni proprii.

În titlul III “Sarcinile de muncă” sunt reglementate principiile de concepere și repartizare a sarcinilor de muncă. Prevederile privind organizarea timpului de muncă și de odihnă, munca în schimburi, țin seama de prevederile Directivei 93/104/CE.

În conformitate cu prevederile noului Cod al Muncii, în structura Normelor generale apar două capitole care reglementează munca tinerilor și a femeilor, ținând seama de particularitățile lor morfo-funcționale. În acest mod sunt transpuse prevederi ale Directivei 94/33/CE privind protecția tinerilor în muncă și ale Directivei 92/85/CEE privind aplicarea măsurilor de promovare a îmbunătățirii securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, al celor care au născut de curând sau alăptează.

În conformitate cu prevederile din anexele Directivei 89/654/CEE, în cuprinsul Normelor generale sunt stabilite cerințele de securitate și sănătate diferențiate pentru locurile de muncă aflate deja în folosință și pentru locurile de muncă noi.

Pentru activitățile care se desfășoară în medii în care se pot forma atmosfere potențial explozive, s-au stabilit cerințele minime de securitate și sănătate pe care locurile de muncă respective trebuie să le îndeplinească, în conformitate cu anexa Directivei 99/92/CE privind prescripțiile minime pentru îmbunătățirea protecției securității și sănătății muncitorilor susceptibili a fi expuși riscului datorat atmosferelor explozive.

În noile Norme Generale au fost preluate prevederile directivelor 95/63 și 2001/45 care completează directiva 89/655 transpusă în vechiul text al Normelor Generale. În

acest fel au fost detaliate cerințele de securitate și sănătate avute în vedere la proiectarea, amplasarea și exploatarea echipamentelor tehnice, protectorilor și a dispozitivelor de protecție care se aplică în prezent în țările Uniunii Europene.

Actualele norme generale cuprind principalele măsuri de prevenire a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale prevăzute în directivele europene referitoare la agenți chimici periculoși, agenți cancerigeni și mutageni (directivele 90/394, 97/42 și 99/38), agenți biologici (directiva 2000/54), zgomot (directiva 86/188) și azbest (directivele 83/477 și 91/382) prezenți în mediul de muncă. Lista agenților chimici și a valorilor limită de expunere profesională a fost completată conform anexelor directivelor 98/24/CE și 2000/39/CE cu privire la securitatea și protecția sănătății lucrătorilor împotriva riscurilor legate de agenții chimici la locul de muncă.

Referitor la **normele specifice de securitate a muncii** prevăzute în anexa nr. 2 la Legea protecției muncii nr. 90/1996 republicată, până în prezent au fost elaborate pentru un număr de 116 activități, din care 3 au fost revizuite datorită unor modificări de natură legislativă și tehnică. Au mai rămas de elaborat un număr de 40 de norme specifice de protecție a muncii, printre care se numără și Normele specifice de securitate a muncii privind organizarea șantierelor temporare și mobile, care se elaborează în prezent și care vor transpune integral directiva 92/57.

Deși toate acestea au fost concepute în spiritul legislației europene, doar 14 norme specifice transpun efectiv prevederi ale directivelor din domeniul securității și sănătății în muncă.

În scopul adaptării legislației naționale la noile condiții din economie, **Legea nr. 126/1995 privind regimul materiilor explozive** a fost modificată și completată prin **Legea nr. 464/2001** și prin **Legea nr. 478/2003**, deoarece unele articole nu erau suficient de clare necesitând precizări și modificări cu privire la explozivi, paza transporturilor de explozivi, categoriile de personal care necesită să fie autorizate ca artificieri, modul de comercializare a materiilor explozive și obiectelor artizanale de distracție pe bază de amestecuri pirotehnice, mărimea cuantumurilor amenzilor contravenționale.

În baza Legii nr. 464/2001 s-a elaborat **Hotărârea de Guvern nr. 536/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind deținerea, prepararea, experimentarea, distrugerea, transportul, depozitarea, mânuirea și folosirea materiilor explozive utilizate în orice alte operațiuni specifice în activitățile deținătorilor, precum și autorizarea artificierilor și a pirotehniștilor.**

Față de versiunea anterioară, actul normativ menționat a fost îmbunătățit prin definirea unor termeni, clasificarea materiilor explozive și a obiectelor artizanale și de distracție pe bază de amestecuri pirotehnice, măsurile de siguranță referitoare la pază, transport, comercializare, precum și condițiile care trebuie îndeplinite pentru a practica meseria de artificier sau pirotehnist.

Aceasta aduce îmbunătățiri față de ordinul emis de ministrul muncii și protecției sociale nr. 225/1996 în ceea ce privește definirea unor termeni, clasificarea materiilor explozive și a obiectelor artizanale și de distracție pe bază de amestecuri pirotehnice, măsurile de siguranță referitoare la pază, transport, comercializare, precum și condițiile

care trebuie îndeplinite pentru a practica meseria de artificier sau pirotehnist.

2. Dezvoltarea și consolidarea instituțiilor cu rol în implementarea prevederilor legislației privind securitatea și sănătatea în muncă

INSPECTIA MUNCII

Rolul Inspecției Muncii privind politica națională în domeniul securității și sănătății în muncă

INSPECȚIA MUNCII, organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și în coordonarea Autorității Naționale de Control, exercită controlul aplicării legislației în domeniul muncii, relațiilor de muncă, securității și sănătății în muncă și are ca obiectiv major asigurarea unui *mediu de muncă sigur și sănătos*.

Inspecția Muncii a fost înființată și organizată prin Legea nr. 108/1999, în conformitate cu prevederile Convenției nr. 81 a Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind inspecția muncii în industrie și comerț, ratificată de România prin Decretul 284/1974 și are același mandat cu instituțiile similare din statele membre Uniunii Europene.

În subordinea Inspecției Muncii funcționează 42 de inspectorate teritoriale de muncă, unități cu personalitate juridică organizate în fiecare județ și în Municipiul București, Centrul de Monitorizare a Unităților cu Risc Profesional de la Criscior și Centrul de Pregătire și Perfecționare Profesională al Inspecției Muncii de la Botoșani.

Obiectivele Inspecției Muncii, stabilite prin Legea nr. 108/1999, republicată, sunt:

- controlul implementării prevederilor legale privind relațiile de muncă, sănătatea și securitatea în muncă, protecția angajaților care lucrează în condiții deosebite și prevederile legale privind asigurarea socială;
- informarea autorităților competente privind deficiențele referitoare la aplicarea corectă a prevederilor legale în vigoare;
- furnizarea de informații privind cele mai eficiente mijloace de respectare a legislației muncii;
- furnizarea de asistență tehnică pentru angajatori și angajați privind prevenirea riscurilor la locul de muncă și a conflictelor sociale;
- inițierea de propuneri adresate Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei pentru îmbunătățirea legislației existente și elaborarea de noi acte legislative în domeniu.

Inspecția Muncii exercită controlul aplicării unitare a dispozițiilor legale în domeniile sale de competență în unitățile din sectorul public, mixt, privat, precum și la alte categorii de angajatori (H.G. nr. 767/1999 – art. 2).

Obiectivele politicii Inspecției Muncii pentru implementarea strategiei naționale în domeniu sunt:

- Dezvoltarea și consolidarea continuă a capacității instituționale prin:
 - Îmbunătățirea continuă a performanțelor profesionale și creșterea competențelor inspectorilor de muncă, prin Programul Național de Formare al Inspecției Muncii pentru 2002 – 2007.
 - Aplicarea metodelor de inspecție aliniate bunelor practici din statele membre ale Uniunii Europene, cuprinse în Manualul de metode de inspecție elaborat în cadrul proiectului de înfrățire instituțională România-Suedia, ceea ce va permite îndreptarea activităților de control, în mod prioritar spre latura preventivă.
 - Dezvoltarea sistemului informațional al instituției astfel încât să faciliteze adoptarea unor decizii adecvate privind prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale.
 - Dezvoltarea cooperării cu organisme și instituții internaționale și promovarea schimbului de experiență în domeniul de competență al Inspecției Muncii.

- Abordarea globală a stării de bine la locul de muncă, luând în considerare dinamica pieței muncii și apariția de noi riscuri, în vederea asigurării unui mediu de muncă sigur și sănătos, prin:

Aplicarea unor programe de acțiune vizând:

- Controlul aplicării legislației securității și sănătății în muncă, conform obligațiilor ce revin inspecțiilor muncii, stipulate de Organizația Internațională a Muncii prin convențiile și recomandările ratificate.
 - Prevenirea accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale la locurile de muncă.
 - Analiza noilor riscuri (ergonomice, psihosociale și sociale) și conștientizarea actorilor sociali cu privire la consecințele acestora.
 - Măsuri specifice de informare, sensibilizare și prevenire a riscurilor în întreprinderi mici și mijlocii.
- Consolidarea culturii de prevenire a riscurilor de accidente de muncă și îmbolnăviri profesionale, prin combinarea unor instrumente precum educație, informare, conștientizare și îndrumare în domeniu, și controlul aplicării eficiente a legislației securității și sănătății în muncă, prin:
 - Dezvoltarea colaborării cu alte instituții și organisme de control, în scopul coordonării politicilor instituționale.
 - Conștientizarea riscurilor existente în mediul de muncă la nivelul angajatorilor și angajaților, prin distribuirea de materiale informative și organizarea de sesiuni de informare cu participarea largă a angajatorilor,

angajaților, membrilor comitetelor de securitate și sănătate în muncă, medicilor de medicina muncii, sindicatelor, patronatelor și a mass-media.

- Organizarea, la nivelul inspectoratelor teritoriale de muncă, a cursurilor de perfecționare profesională a personalului cu atribuții în domeniul relațiilor de muncă, securității și sănătății în muncă, angajat la persoanele juridice și fizice, respectiv a membrilor comitetelor de securitate și sănătate în muncă, a personalului încadrat în compartimentele de specialitate, a reprezentanților sindicatelor și patronatului, precum și a personalului din diferite ramuri de activitate.

SISTEMUL NAȚIONAL DE ASIGURARE PENTRU ACCIDENTE DE MUNCĂ ȘI BOLI PROFESIONALE

Sistemul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale, propus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.107/24.10.2003 pentru modificarea și completarea Legii nr. 346/2002, este un sistem contributiv, face parte din sistemul de asigurări sociale și gestionează fonduri publice destinate unor prestații garantate de stat.

Pot avea calitate de asiguratori și asociațiile profesionale de asigurare, constituite pe sectoare de activitate, în calitate de prestatori de servicii. Asociațiile sunt persoane juridice, cu structură de conducere bipartită (patronat-sindicate), care se înființează și funcționează în temeiul ordonanței Guvernului nr. 26/2000.

Prestațiile pe care acest sistem urmează să le acopere sunt după cum urmează: prevenire, reabilitare medicală și recuperare a capacității de muncă, reabilitare și reconversie profesională, indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, indemnizație pentru trecere temporară în altă muncă pe o durată limitată, indemnizație pentru reducerea timpului de lucru, compensații pentru atingerea integrității, despăgubire în caz de deces, rambursări de cheltuieli.

Deoarece s-a dorit ca sistemul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale să fie unul eficient, principiul care a stat la baza conceperii lui a fost asocierea unei componente active, respectiv prevenirea, cu componentele pasive, respectiv reabilitarea și compensarea.

În acest context prevenirea reprezintă componenta activă care asigură dinamica sistemului și singura care acționează în sensul diminuării costurilor riscurilor accidentelor de muncă și bolilor profesionale.

Conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.107/24.10.2003 pentru modificarea și completarea Legii nr.346/2002, instituția care va gestiona activitatea de prevenire este Casa Națională de Pensii și alte Asigurări Sociale. Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în domeniul asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale, în structura organizatorică a Casei Naționale de Pensii și alte Asigurări

Sociale se înființează structuri specializate în domeniul prevenirii accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, reabilitare medicală, socioprofesională și tratament medical.

Atribuțiile principale ale acestei instituții conform obiectului său de activitate sunt următoarele:

- coordonează activitatea de prevenire a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale la nivel național și realizează obiectivele de prevenire prin servicii proprii, cu personal specializat sau cu persoane fizice/juridice abilitate conform legii;
- aplică măsuri pentru îmbunătățirea serviciilor și prestațiilor de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale;
- îndrumă și controlează activitatea de prevenire a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale;
- controlează modul de acordare a stimulentele pentru încurajarea aplicării măsurilor de prevenire și reducere a nivelului de risc, stabilit prin normele metodologice de aplicare a prezentei legi;
- finanțează la nivel național studii de cercetare aplicativă în vederea elaborării de soluții, dispozitive și metode de prevenire a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale;
- coordonează activitatea de management a securității și sănătății în muncă.

În îndeplinirea atribuțiilor sale privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, Casa Națională de Pensii și alte Asigurări Sociale va dispune de personal tehnic și medical, care va acționa cu preponderență în implementarea politicii de prevenire în domeniu.

În domeniul prevenirii accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, o atenție deosebită se va acorda diverselor forme de educare și informare atât a angajatorilor, cât și a salariaților, precum și a partenerilor sociali, prin cele mai eficiente metode de eliminare sau reducere a riscurilor profesionale.

Prin întreaga sa activitate în domeniul asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale, Casa Națională de Pensii și alte Asigurări Sociale va fi un factor activ în realizarea unei culturi de prevenire a riscurilor profesionale. Având ca prim obiectiv prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, CNPAS va avea în vedere formarea și perfecționarea personalului cu atribuții de securitate și sănătate în muncă de la nivelul angajatorilor.

În vederea implementării politicii de prevenire a riscurilor profesionale la un nivel calitativ superior, CNPAS va aplica criterii riguroase în selectarea personalului care va presta servicii în domeniul de referință.

Pentru a stimula angajatorii să investească în măsuri de prevenire, acestora li se vor acorda unele facilități, cum ar fi împrumuturile cu dobândă redusă acordate pentru investiții care să îmbunătățească prevenirea. De asemenea vor beneficia de reducerea impozitului pe profitul reinvestit în activități de prevenire.

Se vor utiliza diverse forme de promovare a imaginii prin presă, radio, televiziune pentru întreprinderile și angajatorii care au investit în măsurile de prevenire și la care nivelul de securitate și sănătate în muncă se situează la parametri superiori (clasificare prin acordare de stele sau embleme de excelență în domeniul securității și sănătății în

muncă). În același timp, asiguratorul va finanța unele studii care să prezinte soluții tehnice pentru probleme de securitate și sănătate în muncă de interes național. Angajatorii vor beneficia de posibilitatea de reducere sau majorare a contribuției în funcție de efortul depus la îmbunătățirea prevenirii la locul de muncă.

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE - DEZVOLTARE PENTRU PROTECȚIA MUNCII

Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Protecția Muncii, înființat din anul 1951, funcționează în prezent în baza HG nr.406/1998 în scopul desfășurării activității de cercetare-dezvoltare în domeniul protecției muncii, prin participarea la elaborarea strategiei de dezvoltare a domeniului și la realizarea obiectivelor științifice și tehnologice ale Programului național de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică. Obiectul de activitate al institutului constă în:

- activități de cercetare-dezvoltare în domeniul securității și sănătății în muncă;
- activități conexe activității de cercetare-dezvoltare;

Aceste activități au ca obiective:

- fundamentări științifice privind modalitățile de prevenire și combatere a riscurilor profesionale;

- fundamentări științifice privind modalitățile de adoptare a acquis-ului comunitar în domeniul securității și sănătății în muncă și elaborare de proiecte acte normative specifice - proiecte de HG, norme și standarde, ghiduri etc.;

- fundamentarea și elaborarea unui nou sistem național de instruire, formare și perfecționare a personalului în domeniul securității și sănătății în muncă;

- transfer capital tehnologic - rezultat în mod continuu din studii și cercetări-către agenții economici, respectiv tehnologii, instalații, aparate, dispozitive de protecție, echipamente individuale de protecție, unguente de protecție și soluții ergonomice de amenajare a locurilor de muncă, care să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă din întreprinderi și asigurarea cerințelor de securitate și sănătate prevăzute prin legislația în vigoare.

- transfer capital logistic - rezultat din studii și cercetări specifice - respectiv metode, metodologii, ghiduri practice, proceduri și instrumente de analiză, diagnosticare, control și monitorizare a riscurilor, auditare a sistemelor de muncă, metode de evaluare a impactului economic al accidentelor de muncă și bolilor profesionale, metode de calcul al contribuțiilor de asigurare la accidente de muncă și boli profesionale, proceduri de evaluare a conformității și de diagnosticare tehnică a echipamentelor tehnice și echipamentelor individuale de protecție utilizate în domeniul profesional, metode de evaluare a efortului fizic în activitățile de manipulare a maselor, metodologie de elaborare a normelor specifice de securitate a muncii, etc.

- evaluarea conformității și certificarea echipamentelor tehnice și a echipamentelor individuale de protecție prin organismul de certificare din cadrul Institutului Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Protecția Muncii și dezvoltarea unei politici orientate către economia de piață și practicarea unor tarife competitive pe plan intern;

- formarea, informarea, diseminarea și dezvoltarea de cunoștințe în domeniul securității și sănătății în muncă;
- realizarea de evaluări, expertize și verificări privind condițiile de muncă;
- consultanță de specialitate acordată agenților economici, etc.

Obiectivele strategice constau în:

- studii și cercetări pentru fundamentarea științifică de acte normative în sprijinul aplicării politicii de adaptare a legislației naționale la acquis-ul comunitar, de dezvoltare și perfecționare a cadrului legislativ al securității și sănătății în muncă;
- studiul riscurilor profesionale, a impactului asupra securității și sănătății în muncă – soluții tehnice și organizatorice de prevenire a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale. Studiul riscurilor noi și emergente, precum și a celor rezultate din combinația diferiților factori de risc din mediul de muncă. Studiul riscurilor ergonomice și psiho-sociale;
- studii și cercetari ergonomice;
- dezvoltarea de instrumente, metode de evaluare și auditare, suport logistic pentru implementarea sistemului de management al securității și sănătății în muncă ;
- dezvoltarea sistemului național de instruire, formare, perfecționare și informare a personalului, precum și diseminarea informațiilor în domeniul securității și sănătății în muncă;
- dezvoltarea capacității organismului de certificare, prin extinderea domeniului de competență în sistem voluntar, extinderea domeniului de competență prin dezvoltarea unui organism de inspecție tehnică în domeniul echipamentelor tehnice și echipamentelor individuale de protecție și acreditarea la nivel național, în conformitate cu prevederile legislației naționale;
- conceperea, proiectarea și realizarea de echipamente individuale de protecție și unguente de protecție;
- conceperea, proiectarea și realizarea de mijloace de protecție pentru echipamentele tehnice de uz profesional;
- asigurarea asistenței tehnice și serviciilor suport către agenții economici în scopul dezvoltării capacității de gestiune a riscurilor și implementării prevederilor legislației în domeniu;
- efectuarea expertizelor tehnice referitoare la încadrarea locurilor de muncă în condiții deosebite și în condiții speciale.

Responsabil în ceea ce privește politica de sănătate în muncă este Ministerul Sănătății. Unul dintre obiectivele sale majore este dezvoltarea instituțională.

Acest deziderat se va realiza prin organizarea performantă a institutelor de sănătate publică, a compartimentelor de medicină a muncii din direcțiile de sănătate publică, a clinicilor de boli profesionale. Se urmărește ca fiecare institut de sănătate publică să devină un centru de referință național pentru o anumită problematică. Compartimentele de medicină a muncii din direcțiile de sănătate publică vor asigura implementarea politicii de sănătate în muncă pe plan local și prin participarea în programele naționale de sănătate. Activitatea laboratoarelor de toxicologie de pe lângă aceste compartimente se va desfășura în conformitate cu metodologii standardizate.

Clinicile de boli profesionale vor deveni centre de excelență pentru diagnosticarea bolilor profesionale și pentru programe de perfecționare a medicilor rezidenți, a medicilor de medicină a muncii și a medicilor de întreprindere.

INSTITUTELE DE SĂNĂTATE PUBLICĂ

Asigură fundamentarea științifică a politicii sanitare și a strategiei din domeniul prevenirii îmbolnăvirilor profesionale, promovării și apărării sănătății populației în raport cu factorii de risc profesionali și, de asemenea:

- elaborează proiecte de norme, metodologii și instrucțiuni privind sănătatea în muncă;
- colaborează cu organizațiile și instituțiile internaționale ce desfășoară activități în domeniul sănătății în muncă;
- efectuează expertize medicale și eliberează certificatele cerute de autoritățile publice și persoane fizice și juridice;
- asigură asistență tehnică și realizează servicii în domeniul sănătății în muncă la solicitarea unor persoane fizice sau juridice;
- reprezintă baza didactică pentru pregătirea studenților, rezidenților și a altor categorii de medici de medicină a muncii în cadrul învățământului postuniversitar.

DIRECȚIILE DE SĂNĂTATE PUBLICĂ

Cercetează și evaluează starea de sănătate a populației, studiază calitatea factorilor din mediul de muncă în vederea promovării sănătății în muncă și, de asemenea:

- organizează, îndrumă și controlează activitatea de depistare a bolilor profesionale,
- inițiază, proiectează și implementează programe locale de sănătate în muncă.

CLINICILE DE BOLI PROFESIONALE

Sunt unități cu paturi și servicii ambulatorii în care se realizează:

- diagnosticul bolilor profesionale și a bolilor legate de profesie;
- tratamente și recuperarea pacienților cu boli profesionale și boli legate de profesie;
- cooperează cu specialitățile de graniță în procesul de elaborare a diagnosticului pentru cazuri dificile și litigioase;
- efectuează la cerere investigații de specialitate în relație cu dispozițiile Ministerului Sănătății la cererea persoanelor fizice sau juridice;
- reprezintă baza didactică pentru pregătirea studenților, rezidenților și a altor categorii de medici în cadrul învățământului postuniversitar.

Dezvoltarea de **CENTRE PRIVATE DE MONITORIZARE A MEDIULUI DE MUNCĂ ȘI SUPRAVEGHERE A STĂRII DE SĂNĂTATE A POPULAȚIEI ACTIVE** este în atenția Ministerului Sănătății.

3. Dezvoltarea prevenirii accidentelor de muncă și bolilor profesionale prin formarea unei culturi de prevenire a riscurilor profesionale și combinarea eficientă a elementelor teoretice cu cele practice.

Se va realiza prin:

- Dezvoltarea unei culturi de prevenire a riscurilor profesionale la nivelul tuturor actorilor;
- Dezvoltarea unui dispozitiv de comunicare eficient între toate instituțiile publice și organizațiile implicate în prevenirea riscurilor profesionale pentru realizarea și diseminarea informațiilor legate de prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale;
- Întărirea rolului Inspecției Muncii în prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale;
- Creșterea rolului Inspecției Muncii și a structurilor specializate pentru asigurare la accidente de muncă și boli profesionale din cadrul Casei Naționale de Pensii și alte Asigurări Sociale de supraveghere a pieții sub două aspecte:
 - mașini – respectarea precondițiilor de certificare, dar și supravegherea atentă a achiziționării mașinilor second hand, care prin definiție sunt deficitare, la normele de securitate și sănătate în muncă;
 - echipamente individuale de protecție în contextul liberei circulații a mărfurilor; se vor efectua controale pentru a verifica conformitatea calității de securitate și sănătate în muncă a produselor certificate cu cele comercializate.
- Dezvoltarea unor organisme de inspecție, privind certificarea calității de securitatea și sănătatea produselor, care să efectueze testele de conformitate a produselor comercializate cu cele inițial certificate (Organisme de certificare, structuri specializate pentru asigurare la accidente de muncă și boli profesionale din cadrul Casei Naționale de Pensii și alte Asigurări Sociale);
- Întărirea activității de cercetare în vederea identificării riscurilor noi introduse de tehnologiile noi, precum și a metodelor de combatere a acestora;
- Dezvoltarea unor forme cât mai eficiente și cât mai atractive de instruire (formare și perfecționare) a tuturor celor implicați în securitate și sănătatea în muncă:
 - module de scurtă durată, adresate unor probleme specifice pe grupuri țintă;
 - module de lungă durată, care pornind de la problemele generale, realizează o calificare în domeniu;
 - dezvoltarea și utilizarea principiului formării de formatori.
- Dezvoltarea metodelor de audit de securitate și sănătate în muncă în paralel cu cele de evaluare a factorilor de risc. Conștientizarea angajatorilor asupra necesității aplicării acestei metode.

- Elaborarea de materiale de informare (ghiduri, afișe, broșuri, pliante, autocolante etc.), adresate angajaților și angajatorilor pentru conștientizarea riscurilor specifice vizate de directivele Uniunii Europene transpuse în noile Norme Generale de Protecție a Muncii.

- Organizarea de acțiuni de conștientizare (sesiuni de informare, mese rotunde, dezbateri etc.) pentru sensibilizarea actorilor implicați în prevenire (angajatori, angajați, membrii comitetelor de securitate și sănătate în muncă, responsabili cu securitatea și sănătatea în munca din întreprinderi, medici de medicina muncii, reprezentanți ai patronatelor, sindicatelor etc.).

- Implicarea mass-media în promovarea conceptului de prevenire a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale.

Responsabil în ceea ce privește politica de sănătate în muncă este Ministerul Sănătății ale cărui obiective strategice majore sunt:

- Dezvoltarea instituțională;
- Formarea și perfecționarea specialiștilor în domeniul sănătății în muncă;
- Dezvoltarea unei rețele informatizate pentru structurile de medicină a muncii;
- Realizarea unui sistem performant de inspecție sanitară a condițiilor de muncă și a stării de sănătate a angajaților;
- Îmbunătățirea sistemului de semnalare și raportare a bolilor profesionale;
- Dotarea cu echipamente performante a structurilor de medicină a muncii pentru asigurarea calității măsurării agenților nocivi din mediul de muncă;
- Promovarea sănătății în muncă;
- Aplicarea principiului GP HESME.

Formarea și perfecționarea specialiștilor în domeniul sănătății în muncă

Pentru viitor, se prevede, în conformitate cu cerințele legislației europene, dezvoltarea serviciilor de sănătate și securitate în muncă. În aceste structuri vor lucra, ca echipă multidisciplinară: medici de medicină a muncii, medici cu competență în medicina de întreprindere, asistente de medicină a muncii, igienisti industriali, psihologi cu pregătire specifică, ergonomi.

Ca urmare, numărul medicilor de medicină a muncii pregătiți prin rezidențiat va crește, astfel încât să se acopere parțial în următorii ani, atât deficitul existent deja, cât și cel rezultat în urma procesului de implementare a legislației naționale armonizate.

Datorită complexității rolului medicului de medicină a muncii apare necesitatea elaborării "Statutul Medicului de medicină a muncii" care trebuie cunoscut de toți cei implicați în aplicarea politicii de sănătate și securitate în muncă: reprezentanți ai structurilor guvernamentale, angajați, angajatori, sindicate.

Se va dezvolta și rețeaua medicilor de întreprindere prin organizarea de cursuri de perfecționare postuniversitară, urmate de susținerea examenului de competență în medicina de întreprindere. Se urmărește ca programul de perfecționare să fie unul comun pentru întreaga țară și să corespundă cerințelor de asistență medicală profilactică la nivel de întreprindere.

Pregătirea asistentelor de medicină a muncii este un obiectiv important și trebuie recunoscută această specializare, astfel încât la nivelul structurilor de medicină a muncii să lucreze asistente medicale cu pregătire de profil.

În prezent, în România nu este recunoscută specialitatea de igienist industrial. Igienistul industrial, specialist cu pregătire tehnică, va face parte, în viitor, din echipa multidisciplinară, de aceea realizarea unui program de pregătire și de certificare reprezintă o prioritate pentru următorii ani.

O atenție deosebită se va acorda și specializării psihologilor în probleme legate de solicitările diferitelor meserii sau profesii, examenul psihologic fiind obligatoriu la efectuarea controlului medical periodic în anumite circumstanțe de solicitare profesională.

Dezvoltarea unei rețele informatizate pentru structurile de medicină a muncii

Se urmărește o mai bună comunicare între toate structurile de medicină a muncii din cadrul Institutelor de Sănătate Publică, Direcțiilor de Sănătate Publică, Clinicilor de Boli Profesionale. Dezvoltarea rețelei informatizate va permite un schimb de informații rapid, o raportare mai eficientă, realizarea unei baze de date naționale privind problemele de sănătate în muncă (număr de expuși, controale medicale, boli profesionale semnalate și declarate). De asemenea, rețeaua informatizată va pune la dispoziția utilizatorilor informații de ultima oră privind riscurile profesionale și va oferi ghiduri de practică. Aceeași rețea va putea fi utilizată și pentru realizarea de cursuri de perfecționare continuă la distanță, care nu vor mai presupune deplasarea cursanților în centre universitare.

Realizarea unui sistem performant de inspecție sanitară a condițiilor de muncă și a stării de sănătate a angajaților

În viitor, se urmărește ca activitățile de inspecție să se desfășoare prin programe comune cu Inspecția Muncii.

Îmbunătățirea sistemului de semnalare și raportare a bolilor profesionale

Lista bolilor profesionale recunoscute în România cuprinde în prezent 73 de afecțiuni. Lista a fost recent adoptată și introdusă în Normele Generale de Protecție a Muncii. Metodologia de semnalare și declarare a bolilor profesionale urmează să se modifice astfel încât procesul să fie simplificat și mult mai eficient. Se urmărește scăderea perioadei de timp între diagnosticare și declarare. Având în vedere compensarea costurilor datorate bolilor profesionale, se impune realizarea unor ghiduri de practică pentru cele mai importante și frecvente afecțiuni declarate.

Dotarea cu echipamente performante a structurilor de medicină a muncii pentru asigurarea calității măsurării agenților nocivi din mediul de muncă

Măsurarea agenților nocivi (noxe) din mediul de muncă reprezintă un element central al activității de cuantificare a riscurilor profesionale, riscuri pe care angajatorii sunt obligați să le declare. Structurile de medicină a muncii din instituturile de sănătate publică și direcțiile de sănătate publică vor fi dotate cu echipamente performante pentru a se putea transforma în centre de referință pentru măsurarea agenților nocivi.

Promovarea sănătății în muncă

Acțiunile de promovare a sănătății se vor desfășura atât în întreprinderi mari dar, mai ales, în cele mici și mijlocii. Promovarea sănătății trebuie să reprezinte efortul însumat al angajaților, angajatorilor, al întregii societăți astfel încât să se îmbunătățească starea de sănătate a oamenilor în raport cu determinanții profesionali.

Aplicarea principiului GP HESME

Obiectivele principale ale GP HESME sunt:

- să asigure un mediu de muncă sănătos și sigur;
- să prevină apariția accidentelor și bolilor cauzate sau influențate de profesie, de stilul de viață și de alți factori sociali;
- să mențină sănătatea fizică, mentală și capacitatea de muncă;
- să se reducă pensionarea anticipată și numărul de zile de concediu medical datorate bolilor cronice;
- să se conserve mediul înconjurător și sănătatea populației din zonele industriale;
- să asigure un echilibru optim între interesele economice, pe de o parte, și starea de sănătate și capacitatea de muncă a personalului, pe de altă parte;
- să asigure produse și servicii care să nu afecteze calitatea mediului înconjurător.

În plan național, pentru aplicarea acestor principii este necesar să se întărească cadrul legislativ, să se promoveze inițiativele voluntare care includ și fonduri necesare implementării efective a principiilor și procedurilor enunțate .

Actorii care urmează să se implice în dezvoltarea și aplicarea strategiei HESME sunt reprezentanții guvernului (sănătate, muncă, economie, finanțe), angajatorii și organizațiile patronale, angajații și sindicatele, instituțiile financiare și de asigurare, structurile de medicină a muncii, serviciile de protecția mediului, organizațiile non-guvernamentale și asociații profesionale implicate în promovarea sănătății și securității în muncă, în sănătatea și protecția mediului înconjurător, precum și în dezvoltarea economică și socială.

4.Dezvoltarea și lărgirea structurilor de dialog social în vederea implicării într-o mai mare măsură a partenerilor sociali atât la nivelul decizional cât și la cel de implementare

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Consiliul Economic și Social reprezintă un forum național de dezbatere și dialog social prin care se asigură consensul partenerilor sociali asupra actelor normative care urmează a fi supuse aprobării Guvernului și Parlamentului.

În cadrul comisiilor de specialitate ale acestui organism, specialiștii în domeniu, atât partenerii sociali cât și reprezentanții Guvernului, analizează și dezbate actele normative propunând, după caz, amendamente care sunt supuse aprobării plenului Consiliului Economic și Social.

COMISII DE DIALOG SOCIAL MINISTERIALE

Comisia de Dialog Social din cadrul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, asigură un cadru democratic în care partenerii sociali sunt chemați la dezbaterile actelor normative înainte ca acestea să intre în procedura de avizare.

COMITETELE DE SECURITATE ȘI SĂNĂTATE ÎN MUNCĂ

Conform legislației naționale armonizată cu cea europeană, angajatorul trebuie să evalueze riscurile legate de sănătatea și securitatea participanților la procesul muncii, să prevadă măsuri pentru eliminarea sau diminuarea riscurilor, să informeze și să consulte lucrătorii asupra riscurilor și a măsurilor dispuse, asigurând participarea acestora la procesul prevenirii riscurilor. În vederea asigurării informării și participării reprezentanților lucrătorilor la elaborarea planurilor de prevenire a accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale în întreprinderi, a fost dispusă organizarea Comitetului de Securitate și Sănătate în Muncă la nivelul angajatorului, prin Ordinul nr. 187/15.04.1998 al ministrului muncii și protecției sociale pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comitetului de Securitate și Sănătate în Muncă. Acest lucru a avut ca urmare formarea unui număr de 9.000 comitete iar un număr de peste 8.000 membri ai comitetelor au fost pregătiți pentru a desfășura activități specifice, mai ales în îmbunătățirea condițiilor de muncă ale lucrătorilor expuși la noxe.

Începând de la 1 martie 2003, înființarea Comitetului de Securitate și Sănătate în muncă la nivelul angajatorului este dispusă prin Codul Muncii.

CONCLUZII PRIVIND STRATEGIA PENTRU PUNEREA ÎN APLICARE A POLITICII NAȚIONALE ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII ȘI SECURITĂȚII ÎN MUNCĂ

Transformările politice, economice și sociale angajate de România începând cu decembrie 1989 impun asigurarea măsurilor necesare dezvoltării unei economii de piață, în paralel cu asigurarea unei vieți decente a populației în condiții de muncă normale.

În cadrul procesului de aderare a României la Uniunea Europeană un rol important revine domeniului securității și sănătății în muncă, în scopul îmbunătățirii condițiilor de muncă și alinierii legislației din domeniu la prevederile comunitare.

Având la bază liniile directoare ale strategiei comunitare de securitate și sănătate în muncă, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei împreună cu Ministerul Sănătății a elaborat politica și strategia României în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2004 – 2007. Trebuie menționat faptul că, acest document a luat în considerare politica și strategia privind protecția muncii elaborată în anul 1995, precum și cerințele impuse de modificările intervenite în cadrul legislativ al domeniului de referință, dar și de evoluția economico – socială a societății.

În cadrul proiectului de înfrățire instituțională “conceperea unui sistem de protecție pentru lucrătorii expuși la agenți periculoși la locul de muncă”, având drept partener Ministerul Angajării și Solidarității din Franța, unul din obiectivele principale a fost și realizarea politicii naționale de prevenire în domeniul securității și sănătății în muncă. Acest obiectiv a devenit parte componentă a politicii și strategiei în domeniul securității și sănătății în muncă și este de remarcat aportul experților francezi prin recomandările formulate în cadrul dezbaterilor, cu privire la politica și strategia în domeniu.

Referitor la armonizarea legislativă cu prevederile directivelor Uniunii Europene, în prezent se află în proces de revizuire atât legislația de bază, respectiv legea protecției muncii, cât și legislația secundară, reprezentată de normele metodologice și unele norme specifice.

Transpunerea acquis-ului comunitar în domeniu presupune pe lângă procesul de armonizare legislativă și partea de implementare a prevederilor legislației. Instituțiile cu rol în aplicarea strategiei privind punerea în aplicare a politicii naționale de securitate și sănătate în muncă sunt: Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei - Serviciul securității și sănătății în muncă, Inspekția Muncii, structurile specializate pentru asigurare la accidente de muncă și boli profesionale din cadrul Casei Naționale de Pensii și alte Asigurări Sociale, Institutele de Sănătate Publică, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Muncii, Direcțiile de Sănătate Publică, Clinicile de Boli Profesionale și altele.

Pregătirea și perfecționarea profesională se referă la specialiștii din cadrul tuturor instituțiilor cu rol în aplicarea strategiei privind punerea în aplicare a politicii naționale de securitate și sănătate în muncă.

O direcție strategică pentru perioada 2004 – 2007 o reprezintă dezvoltarea unei culturi de prevenire a riscurilor profesionale și a unui dispozitiv de comunicare eficient care vor sprijini activitatea de prevenire a accidentelor de muncă și bolilor profesionale, atât prin aprofundarea cunoștințelor în domeniu, cât și prin identificarea unor metode eficiente de a acționa asupra cauzelor care produc accidente de muncă și boli profesionale.

O altă direcție strategică o reprezintă abordarea globală a stării de bine la locul de muncă cu implicarea tuturor actorilor cu rol în îmbunătățirea condițiilor de muncă (angajatori, angajați, comitete de securitate și sănătate în muncă, sindicate, patronate, organisme de prevenire și control).

Dezvoltarea activității de supraveghere a pieții pentru sectorul securității și sănătății în muncă reprezintă o altă direcție strategică prin care, odată cu eliminarea barierelor pentru libera circulație a mărfurilor în economia românească, se asigură respectarea calității de protecție din punct de vedere al securității muncii.

Dezvoltarea în perioada 2004 – 2007 a unui sistem informațional adecvat dispozitivului de comunicare, care să permită o mai bună comunicare între actorii cu rol în îmbunătățirea condițiilor de muncă (angajatori, angajați, comitete de securitate și sănătate în muncă, sindicate, patronate, organisme de prevenire și control).

Un rol important în strategia pentru îndeplinirea obiectivelor privind politica națională de securitate și sănătate în muncă îl vor avea structurile specializate pentru asigurare la accidente de muncă și boli profesionale din cadrul Casei Naționale de Pensii și alte Asigurări Sociale, care pe lângă funcțiile de reabilitare și compensare are în prim plan atribuții de prevenire a accidentelor de muncă și bolilor profesionale. În acest sens, sistemul de asigurare la accidente de muncă și boli profesionale, prin structurile sale specializate, va trebui să pună în practică dezvoltarea unei culturi de prevenire, utilizarea de mijloace stimulative pentru creșterea rolului prevenirii, precum și dezvoltarea măsurilor preventive.

Totodată, o preocupare activă a structurilor de asigurare la accidente de muncă și boli profesionale va fi implementarea legislației sub aspectul incapacității temporare de muncă astfel încât numărul și gravitatea acestora să reflecte realitatea.

Casa Națională de Pensii și alte Asigurări Sociale, prin sistemul asigurării la accidente de muncă și boli profesionale, va acorda o atenție deosebită procesului de educare, formare, perfecționare și informare a persoanelor cu atribuții în securitate și sănătate în muncă, dar și a tuturor celor implicați.

Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Protecția Muncii reprezintă nucleul tehnico-științific pentru fundamentarea actelor normative în domeniul securității și sănătății în muncă, efectuarea de expertize și verificări tehnice a condițiilor de muncă. De asemenea, prin organismul de certificare asigură calitatea de securitate a echipamentelor tehnice și a celor individuale de protecție introduse pe piață.

Strategia privind sănătatea în muncă este stabilită de către Ministerul Sănătății.

Urmărind reorganizarea infrastructurii pe baze performante, Ministerul Sănătății are în vedere următoarele:

- Formarea și perfecționarea specialiștilor în domeniul sănătății în muncă;
- Dezvoltarea unei rețele informatizate pentru structurile de medicină a muncii;
- Realizarea unui sistem performant de inspecție sanitară a condițiilor de muncă și a stării de sănătate a angajaților;
- Îmbunătățirea sistemului de semnalare și raportare a bolilor profesionale;
- Dotarea cu echipamente performante a structurilor de medicină a muncii pentru asigurarea calității măsurării agenților nocivi din mediul de muncă;
- Promovarea sănătății în muncă;

- Aplicarea principiului GP HESME.

.Dezvoltarea unor acțiuni privind fundamentarea științifică a politicii și strategiei sanitare pentru prevenirea îmbolnăvirilor profesionale, supravegherea și diagnosticarea stării de sănătate a populației active, se realizează prin Institutele de Sănătate Publică, Direcțiile de Sănătate Publică și Clinicile de Boli Profesionale, astfel încât securitatea și sănătatea în muncă să nu mai reprezinte două domenii separate de bariere instituționale, ci unul singur care în cadrul unei politici și strategii naționale reunește eforturile atât în plan legislativ cât și instituțional pentru securitate și sănătate în muncă.